

מצוות ומנהגי פורים - תשע"ז

אין חג כמו חג פורים הזוכה לאהדת כל חלקי הציבור, מכל הגוונים וכל הגילאים. מה יותר טוב מלצאת מן השגרה וגבולות ההתנהגות הנורמטיביות, לשמוח ללא גבול, להתחפש, להשתולל, לאכול, ואפילו להשתכר. האם זהו כל "חג הפורים"? במאמר הבא נסקור את מצוות הפורים, הלכותיו ומנהגיו, ואולי גם ניגע במהות הרוחנית של השמחה החיצונית.

חג הפורים

כל מצוות פורים אינן מן התורה, שהרי סיפור המגילה שבעקבותיו נקבע חג הפורים מתרחש כשישים שנה לאחר חורבן בית ראשון. סיפור המגילה עצמו משתרע על פני כעשר שנים, ובסיומו הניצחון הגדול של היהודים על שונאיהם וביטול מזימתו של המן להשמיד את העם היהודי. כמסופר במגילה, השמחה הייתה ספונטנית וגדולה, והיהודים עשו משתה ושמחה, ושלחו מנות אחד לשני, מתוך ריבוי שמחה וקירוב לבבות בין איש לרעהו. בעקבות כך קבעו מרדכי ואסתר את מצוות החג ומנהגיו, והוסיפו גם מצוות "מתנות לאביונים", כדי שגם העניים יהיו שותפים שווים בשמחת החג, בסעודה ומשתה. מצוות אלו התקבלו על ידי העם היהודי באותו דור, ונקבעו לדורות בהסכמת "אנשי כנסת הגדולה", מאה ועשרים גדולי חכמי ישראל שהיו הסמכות הרוחנית העליונה באותה תקופה.

תענית אסתר

"ג באדר [יום לפני פורים] הוא יום צום הנקרא תענית אסתר. התענית מתחילה מעלות השחר ומסתיימת בצאת הכוכבים, כשמיד לאחריה קוראים את המגילה בבית הכנסת.

השנה שנת תשע"ז י"ג אדר חל בשבת, ועל כן יום הצום הוקדם ליום חמישי י"א אדר 9/3/2017. תחילת הצום בעלות השחר 04.44 בבוקר, וסיומו בצאת הכוכבים בשעה 18.10.

צום זה אינו קשור למערכת הצומות על חורבן בית המקדש [עליהם דיברנו במאמר לחודש טבת]. מקורו בסיפור המגילה, בה ציוותה אסתר המלכה על מרדכי וכל היהודים לצום שלשה ימים רצופים, בהם יתפללו לה' ששליחותה למלך אחשוורוש תצלח, ותתבטל גזירת המן. כזכר לתענית זו קבעו את "תענית אסתר". אמנם הצום המקורי של אסתר היה בחודש ניסן, והיה משך שלשה ימים, אך הואיל ועל פי ההלכה אין לקבוע צום בחודש ניסן, העבירו את הצום ל"ג אדר - יום לפני פורים. בכך אנו מזכירים לעצמנו כל שנה כי הישועה הגדולה שהייתה ליהודים, לא הייתה מקרית, אלא באה מכוח התענית, התפילה, וההתעוררות הרוחנית של העם היהודי להתקרב לה'. סיבה נוספת לקביעת הצום ב"ג אדר היא שבאותה שנה בה נלחמו היהודים עם אויביהם, התכוננו בני ישראל למלחמה זו ע"י תענית ותפילה ביום הקרב, היינו ב"ג אדר.

צום זה הוא הפחות חמור מכל שאר צומות השנה ועל כן מבחינה הלכתית מקילים בו יותר לגבי אנשים חלשים, מעוברים ומיניקות, ומי שאינו חש בטוב. השנה יש עוד הקלות נוספות הואיל והצום מוקדם ואינו במועדו המקורי. יש לברר בספרי ההלכה או לשאול מורה הוראה בכל מקרה לגופו.

זכר ל"מחצית השקל"

ביום תענית אסתר לפני קריאת המגילה של הלילה נותן כל אחד שלש מטבעות של "מחצית השקל" צדקה לעניים, זכר לתרומת "מחצית השקל" שהיה כל יהודי נותן בתקופה זו לצורכי בית המקדש. היום נותנים את כספי התרומה, לצדקה לעניים ונזקקים. בכל מדינה נוהגים לתת "מחצית" מהמטבע הבסיסית הנוהגת באותה

מדינה. הסיבה שזמן נתינת מחצית השקל נקבע בסמוך לקריאת המגילה היות ולקריאת המגילה מגיע צבור גדול של אנשים, ותתרבה הצדקה לעניים.
השנה תשע"ז, ניתן לקיים את מנהג "זכר למחצית השקל" ביום חמישי - תענית אסתר. או ביום הפורים לפני קריאת המגילה.

שבת פרשת זכור

בכל שנה בשבת שלפני פורים. מקיימים בבתי הכנסת את קריאת "פרשת זכור".
כשיצאו בני ישראל ממצרים לאחר עשרת המכות והניסים הגדולים שעשה הקב"ה, התחילו לעשות את דרכם לכיוון ארץ ישראל - הארץ המובטחת. כל האומות שהיו באזור, וכל עמי כנען [שישבו בארץ ישראל והיו מיועדים לכיבוש], פחדו מעם ישראל, ולא העזו "להתחיל" איתם ולעמוד מולם. כך מתואר בשירת הים "אז נבהלו אלופי אדום, אילי מואב יאחזמו רעד, נמוגו כל יושבי כנען". הדרך לארץ ישראל הייתה מיועדת להיות קלה ובטוחה ללא מאמץ
אולם אומה אחת - עמלק, שכלל לא הייתה בשטח, הגיעה מרחוק, וניהלה מלחמה עם בני ישראל, שזה עתה יצאו ממצרים. הייתה זו התגרות ורשעות לשמה. בנוסף, על אף שהובסו בקרב מול בני ישראל, הם ציננו את הפחד, וגרמו לכך שגם שאר האומות העזו מכאן ואילך להילחם עם ישראל. חז"ל המשיכו זאת לאמבטיה רותחת שכולם פחדו לטבול בה, אולם אדם אחד העז וקפץ לתוכה, ואף שנכווה קשות, הוא ציין את האמבטיה עבור האחרים.
התורה מצווה "זכור את אשר עשה לך עמלק", לזכור את מה שעשה לנו העם העמלקי לדורות, והבטיחה "מחה אמחה את זכר עמלק" - שעם זה ימחה ויעלם מדפי ההיסטוריה האנושית, כי הוא מסמל את הרוע לשמו. את המצווה לזכור את מעשה עמלק מקיימים כל שנה על ידי קריאת הפרשה בתורה העוסקת באותה מלחמה של עמלק - סוף פרשת "בשלח".
מנהג ישראל הוא שבכל שנה מקיימים מצוה זו דווקא לפני חג הפורים - כי המן האגני [שגם רצה להשמיד את עם ישראל], היה מצאצאי אגג, מלך עמלק.
השנה בשבת שלפני פורים [י"ג באדר 11/3], יקראו בבתי הכנסת את פרשת השבוע "תצוה", והעולה האחרון יעלה "מפטיר", בה תיקרא פרשת זכור". קריאת פרשת זכור היא מצווה מן התורה, ולכן מקפידים מאוד לקרוא אותה בדקדוק רב, בהגיית המילים, ובטעמי המקרא המדויקים. כל הציבור דרוך ומוכן לשמוע כל מילה. לפי הרבה דעות גם נשים חייבות לשמוע קריאה זו, ורבות באות לבית הכנסת במיוחד לצורך שמיעת "פרשת זכור".

מצוות פורים - י"ד אדר ברוב חלקי הארץ

חג הפורים מתחיל מידי שנה בליל י"ד אדר עם סיום צום תענית אסתר. המצוות הנוהגות בו הם: קריאת המגילה, משלוח מנות, מתנות לאביונים, סעודה, ושתיית יין.

השנה שנת תשע"ז תענית אסתר הוקדמה ליום חמישי, וחג הפורים מתחיל במוצאי שבת [צאת השבת בירושלים 18.23], וממשיך ביום ראשון 12/3/2017.

יש איסור לעשות פעולות בשבת כהכנה לימי החול. לכן אין לקחת את המגילה בשבת לבית הכנסת כדי לקרוא בה במוצ"ש. וכן אין ללבוש תחפושות בשבת לצורך מוצ"ש. לפיכך מי שנוטל את המגילה מביתו והולך עמה לבית הכנסת לפני צאת השבת, ראוי שיקרא קצת במגילה בבית הכנסת לפני צאת השבת, כדי שלא יהיה 'מכין משבת לחול'. אפשרות נוספת היא להתחיל את ההתארגנות ואת היציאה מהבית רק אחרי צאת השבת, ואמירת "ברוך המבדיל בין קודש לחול". בהרבה מקומות מאחרים מעט את תפילת ערבית במוצ"ש זו, כדי לאפשר להתארגן בבית אחרי צאת השבת.

קריאת המגילה

המגילה נקראת בציבור ברוב עם בבית הכנסת מתוך מגילה הכתובה בדיו על קלף [כמו ספר תורה]. את המגילה קורא החזן וכל הציבור שומע ומלווה את הקריאה מתוך החומשים שבידו. המגילה נקראת פעמיים, פעם בליל פורים לאחר תפילת ערבית ופעם שנייה ביום הפורים לאחר תפילת שחרית.

לפני קריאת המגילה מברכים שלש ברכות: "על מקרא מגילה", "שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה", ו"שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה". בבוקר מברכים גם כן את אותם שלש ברכות, כאשר ה"שהחיינו" מכון גם למצוות משלוח המנות, מתנות לאביונים, וסעודת החג, שמצוותם דווקא ביום הפורים ולא בליל.

משלוח מנות

ביום הפורים מצווה על כל אחד לשלוח "משלוח מנות", היינו שני מאכלים או מאכל ומשקה לחבר. המינימום הוא שני מאכלים או מאכל ומשקה לאדם אחד. היעוד המקורי של ה"מנות", היה לצורכי סעודת החג, ולכן רבים מקפידים לכלול ב"מנות" גם בקבוק יין, לצורך שתיית היין בסעודה. לאחרונה עם השתפרות המצב הכלכלי, "משלוח המנות" לא מצטמצם בכך, וכולם נוהגים לשלוח משלוחי מנות רבים ומגוונים לכל ידידיהם וקרוביהם, מוסיפים מיני מתיקה שונים, ומקשטים את המשלוח בקישוטים שונים. מטרת המצווה להרבות אהבה רעות ושמחה מתקיימת במילואה. המבקר בשכונות הדתיות יראה ביום הפורים תנועה ערה ביותר של אנשים נשים וטף, מחופשים ועוזים, הממלאים את הרחוב, הולכים ושבים, כשבידיהם משלוחי מנות רבים, המועברים מזה לזה, השמחה גדולה, האווירה כולה עולצת, ושיירות של מכוניות עוברות ברחובות, ומנגנות את שירי החג בחוצות, בקולי קולות, לאורך כל היום.

מתנות לאביונים

מצווה לתת ביום הפורים מתנה כספית לאביונים. מטרת המצווה ברורה, כדי להביא לכך שלכל אדם ולכל משפחה אפילו הענייה ביותר תהיה אפשרות לחגוג בשמחת החג, ולסעוד את סעודת הפורים כהלכתה בבשר ויין. המינימום המחויב הוא שתי מתנות לשתי אביונים [מתנה אחת לכל אחד]. אין הנחיה ברורה מהי "מתנה" מינימאלית, אך בהתאם לטעמה של המצווה, ראוי שהסכום שניתן יאפשר למקבל להשתמש בו לצורכי סעודת החג בכבוד. כיום עם ריבוי הציבור ופיזורו, נוהגים גבאי הצדקה לאסוף את ה"מתנות לאביונים" כבר בימים שלפני פורים, וביום הפורים עצמו מעבירים את הכספים בשליחות הנותנים, לעניים.

על הניסים

בכל התפילות, ובברכת המזון של יום הפורים, מוסיפים קטע מיוחד בו מודים להשם על הנס הגדול שאירע בפורים. נוסח זה מתחיל במילים "על הניסים... בימי מרדכי ואסתר" וכו', הוא מודפס בסידורי התפילה ובברכת המזון.

סעודת פורים

שיאה של שמחת הפורים הוא במהלך ה"סעודה". לאחר שקראנו את המגילה, שלחנו משלוח מנות, ונתנו מתנות לאביונים, אנו ניגשים לסעודת הפורים המתחילה בשעות הצהריים המאוחרות, ומסתיימת לאחר צאת הכוכבים, בלילה שאחרי פורים. לרבים קשה להיפרד מהשמחה הגדולה, והם ממשיכים את הסעודה עד לשעות הלילה המאוחרות. הסעודה עשירה בכיבוד בשר, דגים, וכל מטעמים, ומתקיימת באווירה של שמחה והודאה לה' בשירות ותשבחות. הסעודה אינה פורקן לתאוות אכילה והוללות, אדרבה, צדיקים

ואנשי מעלה היו מגיעים לפסגות רוחניות דווקא במהלך הסעודה, ולברכות שהיו מעניקים לציבור בזמן הסעודה, הייתה סגולה מיוחדת. במרכז הסעודה שתיית היין, כמאמר חכמינו ז"ל "חייב האדם להתבסס בפורים, עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי". אנו מכירים את היין המלווה את השבתות החגים ואירועים מיוחדים, בקידוש, הבדלה, בברית המילה, ובנישואין, אך בפורים היין תופס מקום מרכזי הרבה יותר. הסיבה לבחירת היין היא העובדה שחלק מרכזי ממאורעות המגילה קשורות ליין, ממשתה היין של אחשוורוש, שהביא להמלכת אסתר, ועד משתה היין הכפול של אסתר, שבסופו נתלה המן, ועוד. כמובן שלשכרות עד כדי אובדן שליטה ועשיית מעשים מוזרים, אין מקום. כוונה המצווה היא לשתיית יין מעבר לנורמה, המביאה את האדם להתרוממות רוח ושמחה. למצב זה יש משמעות מיוחדת הקשורה למסרים הרוחניים העמוקים של חג הפורים. לכך מוקדש מאמר נפרד.

שושן פורים

במקומות מסוימים נחוג חג הפורים על כל הלכותיו ומנהגיו בט"ו אדר ולא ב"ד. פורים נקבע ל"ד אדר בעקבות המלחמה עם האויבים, שהתחילה והסתיימה ביום י"ג אדר, ויום י"ד היה "היום שאחרי", בו חגגו את הניצחון. אולם בשושן הבירה נמשכו הקרבות יומיים, ורק בט"ו אדר חגגו את הניצחון. הואיל ושושן הבירה הייתה עיר מוקפת חומה, קבעו מרדכי ואסתר שכל עיר המוקפת חומה תחוג כמו בשושן, בט"ו אדר. לכן נקרא יום זה "שושן פורים". על פי ההלכה רק בארץ ישראל נחוג "שושן פורים", ורק באותם ערים שהיו מוקפות חומה בזמן כיבוש הארץ ע"י יהושע בן נון. המפורסמת ביותר היא ירושלים, ויש החוגגים את שושן פורים גם ביפו, ובטבריה.

השנה שושן פורים מתחיל ביום ראשון בלילה - ליל יום שני וממשיך ביום שני 13/3/2017. כל המצוות והמנהגים של פורים, נוהגים בשושן פורים.

מנהגי פורים

מעבר למצוות החג המוגדרות ומפורטות לעיל, התקבלו משך הדורות מנהגים רבים בחג הפורים.

הכאת המן

כאשר החזן מזכיר את שמו של "המן" מתוך המגילה, מרעישים הציבור ובעיקר הילדים הצעירים, בכל מיני רעשנים וקולות נפץ שונים ומשונים. מקורו של המנהג במצווה של "תמחה את זכר עמלק", לכך כאשר מוזכר שמו של המן שהיה מצאצאי העם העמלקי, אנו "מוחים" את שמו ע"י הרעש. רמז מעניין למנהג זה בפסוק בתורה [דברים כה, ב] "והיה אם בן הכות הרשע" - "והיה אם בן" סופי תיבות "המן", והמשך הפסוק "הכות הרשע".

התחפשות

כמה הסברים יש למקור המנהג העתיק של ההתחפשות בפורים. הכתוב במגילה אומר "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם", וכשם שאז נהפכו היוצרות כך אנו הופכים את היוצרות ע"י התחפשות לאחרים. הסבר נוסף הוא על שם הכתוב "ורבים מעמי הארץ מתיידיים", היינו גויים רבים התחפשו והציגו עצמם כיהודים כדי להינצל, וכך גם אנו מתחפשים. יש המסבירים מנהג זה בהקשר למצווה של "עד דלא ידע", וע"י התחפשות לא מכירים איש את רעהו. הסבר עמוק יותר מתייחס לתפיסה רוחנית כי הניצחון על עמלק שהיה בנו של עשיו, נובע בשורשו מהברכות שקיבל יעקב מיצחק אביו, דווקא כשהוא מחופש לעשיו. אצל הילדים הצעירים יתכן ודווקא סיבה אחרת היא היות דומיננטית: פשוט כדי להרבות שמחה.

אוזני המן

רבים נוהגים לאכול מאפה בצורת משולש הממולא בפרג או שאר מיני מתיקה. למרות שהופעת אוזני המן בפורים מוכרת וידועה, למיטב ידיעתי מנהג זה אינו "מנהג" במובן המקובל, הואיל ואינו מוזכר

בספרות התורנית ובספרי המנהגים של קהילות ישראל, ולא מצאתי לו מקור ברור.

פורים שפיל

בספרות המדרש מודגש כי הישועה הגדולה של פורים מקורה בעצרות תפילה ותענית שנערכו בהוראת מרדכי. בהתאם לכך יום הפורים מקובל כיום בו התפילות והבקשות נשמעות והוא יום המסוגל לישועות. לפיכך נוהגים רבים להתברך בכל צרכיהם ע"י רבותיהם ואדמו"ריהם, במיוחד ביום פורים. האדמו"ר"ם עורכים שולחן - טיש - גדול בפורים, וכל החסידים [לאחר שסיימו סעוד פורים בביתם] משתתפים ב"טיש" מיוחד זה, ורואים בו השפעות רוחניות נשגבות, וישועות גדולות. בחצרות חסידיות שונות נהוג שמלבד ה"טיש" [השולחן] אותו עורך האדמו"ר לחסידים ככלל שבת וחג, נערכת הצגה מיוחדת ע"י הבדחנים שמבין החסידים. ההצגה מטרתה לא רק לשעשע ולשמח. בהצגה מוצג בדרך כלל נס גדול או ישועה גדולה, מתוך תפיסה כי יום הפורים יכול להשפיע על העתיד, ומה שמתרחש בהצגה יבוא לידי ביטוי מעשי.

רב של פורים

בישיבות הליטאיות נהוגה התופעה של "רב של פורים". אחד מבחירי התלמידים הניחן בכושר ביטוי וחרifות מחשביתית "מתחפש" לרב העיר או לראש הישיבה, ונושא דרשה מיוחדת. הדרשה משלבת מאמרי חז"ל וקטעי גמרא אמתיים ודמיוניים כאחד, יחד עם בדיחות חיקויים ודברי היתול, הקשורים להווי הישיבה. כל בני הישיבה משתתפים באירוע, ומלווים את "הרב של פורים" בשירות ותשבחות.

נסיים בדברי הרמב"ם בסוף הלכות מגילה שיתנו לנו מושג מהי שמחת חג יהודית אמיתית.

כותב הרמב"ם [הלכות מגילה פ"ב הלכה י"ז] **"מוטב לאדם להרבות במתנות אביונים מלהרבות בסעודתו ובשלוח מנות לרעיו, שאין שם שמחה גדולה ומפוארה אלא לשמח לב עניים ויתומים ואלמנות וגרים, שהמשמח לב האומללים האלו דומה לשכינה שנאמר להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים".**

יצחק שחור

מתוך "פרהסיא" - כתב העת של נפש יהודי.

האם מותר לגלות סודות? על יין וגבולות התודעה

"חייב איניש לבסומי בפורים עד דלא ידע". מצוות שתיית היין בפורים מעוררת שאלות לא פשוטות.

האם התורה הרצינית השקולה והמחושבת, רוצה שפשוט נשתכר?
האם היהדות המייחסת לכל מעשה משמעות ותוכן רוחני, רואה בשכרות "ערך" בעל תוכן כלשהו?
האם הדרישה להגיע למצב של "לא ידע" - אובדן החשיבה והתבונה, מתאימה לתורה הדורשת תמיד מודעות ומחשבה לכל פעולה שאנו עושים?
ומה הקשר של כל זה לחג הפורים דווקא?

איך אפשר לרקוד ברחוב?

הקושי אינו רק במובן הרעיוני אלא גם בביצוע המעשי של מצוה זו. אנו רואים סביבנו בחג הפורים אנשים רבים המתגללים ברחובות או על מרצפות הבתים שיכורים כלוט, משתטים באובדן שליטה במקרה הטוב, ומאבדים כל כבוד אנושי מינימאלי במקרה הגרוע יותר. האם לשם רוצים שכולנו נגיע? התחושה הפנימית זועקת: ודאי לא. אם כן למה התכוון המחוקק?

פעם התבוננתי בילד עיוור ככן שש שנים. הילד שר שיר שמח להנאתו, ותוך כדי השירה קפץ וניתר במקומו. מדוע הוא עושה כך? שאלתי את המבוגר שליווה אותו. תשובתו עוררה את מחשבתי לתובנה מעניינת: "הקפיצה והניתור הן למעשה הדרך הטבעית ביותר להביע את השמחה מהשיר. אנשים רגילים לא עושים זאת כי "זה לא מקובל", ואנו נוהגים כפי הנורמה הסביבתית. הילד העיוור משוחרר מכל שעבוד לנורמה, והוא נוהג בצורה הכי טבעית, פנימית ואמיתית".

לכשנתבונן נמצא, כי אכן מרבית מאורחות חיינו מוכתבים ומותאמים גם בלי משים לתרבות ונורמות ההתנהגות של החברה.

מה יכול לשחרר אותנו ממגבלות אלו? היין הוא כלי יעיל מאוד בפריצת הגבולות החברתיים. כאשר אדם שותה יותר מהרגלו, אבל עדיין לא חוצה את גבול השכרות, הוא נמצא במצב ביניים בו הוא מודע ברמה מסוימת למעשיו, אך נמצא באטמוספירה אחרת, משוחרר מכל עכבות של מה יאמרו מה יחשבו ואיך יגיבו. כך הוא פנוי לשמוע את הקול הפנימי שבתוכו, המוביל אותו לפעול באופן משוחרר מעכבות. זהו מצב של "ביסוס", ולא של שכרות. לזה התכוון המחוקק "חייב איניש לבסומי בפורים".

אמרו חז"ל "נכנס יין יצא סוד" [יין וסוד שניהם בגימטריה 70]. האמת הפנימית של כל אדם מתגלה ופורצת החוצה ע"י שתיית היין. אך כיצד כל זה מתחבר לפורים? ומדוע "עד דלא ידע"?

סוד המהפך הגדול

מאורעות פורים התרחשו זמן קצר לאחר חורבן בית המקדש הראשון. עם ישראל נמצא במצב חדש ולא מוכר של "גלות". כל הסממנים הקבועים שהיו מוקדי קשר רוחני עם הקדוש ברוך הוא, נמוגו. ארץ ישראל, בית מקדש, נביאים, סנהדרין, מנהיגות רוחנית מסודרת, הכל נעלם. כשגזר המן להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, עם ישראל נתפס לייאוש טוטלי "שק ואפר יוצע לרבים", לא נראית כל ישועה אפשרית. אלוקים כביכול כבר עזב אותנו, ואנו בודדים בשטח.

ואז, כאשר מתרחש המהפך הגדול, המן נתלה על עץ, והמלך מאפשר ליהודים לעמוד על נפשם, פתאום מתחוויר לעם היהודי שהיה מי ששמר עליהם כל הזמן.

כבר עשר שנים קודם ושתי מסרבת פקודה ומסולקת מן העולם, אסתר מתמנת למלכה, בגתן ותרש נתפסים ע"י מרדכי. מאוחר יותר שנת המלך נודדת בלילה מאוד מסוים, והוא קורא על בגתן ותרש בספר הזיכרונות, המן מגיע בתזמון מדויק ומתבזה ע"י מרדכי, הוא מכין עץ תליה ונתלה עליו בעצמו, ועוד ועוד. כל המאורעות שהפרשנים המדיניים והפוליטיים יכלו למלא עליהם טורים של פרשנות בעיתון, תוך ניתוח מדיני וכלכלי וכדומה, מתגלים כתכנית בנויה ומתוכננת מראש ע"י בורא העולם להצלת העם היהודי.

"מגילת אסתר" כשמה כן היא, סיפור הגילוי הגדול של אהבת הקב"ה לעם ישראל שהתגלה לעם היהודי מתוך ההסתר. המהלכים הנראים לעין, המתנהלים בטבעיות כביכול, מתגלים בסופם במבט לאחור כמערכת חיצונית המופעלת על ידי מתכנן מדויק להפליא, הפועל מתוך אהבה גדולה. כל חלקי הפאזל מצטרפים יחד לשלמות מעוררת התפעלות, ומתוך ההסתר מתרחש הגילוי. זוהי שורש השמחה העצומה שחווה העם היהודי "ליהודים הייתה אורה ושמחה וששון ויקר".

את גילוי הסוד הגדול הזה ניתן וראוי לחוות בחג הפורים כל שנה ושנה מחדש. הסוד הגדול הזה טמון אצל כל אחד מאתנו במעמקי נשמתו, שם קיימת נקודה פנימית, אמתית, וטבעית, הקשורה קשר ישיר אל הבורא, והיא חשה וחווה את שורשי המציאות, את החיבור בין הגלוי והנסתר, הסיבה והמסובב. עלינו לקלף מעלינו את כל הקליפות, לפרוץ את המחסומים של תפיסת העולם הרגילה, ולהגיע אל אותה נקודה פנימית, כדי שנגלה ונחווה את המסתתר בתוכה.

כלי הדעת והמחשבה לא יעזרו לנו. אדרבה, הם חוסמים את הדרך. דווקא היין, המנתק אותנו מעולם המעשה ומההתבוננות החיצונית, ומביא אותנו ל"ביסוס" ול"עד דלא ידע", מאפשר לנו להתחבר אל ההווה הפנימית. כאשר נתנתק מכבלי המחשבה ונחדור אל עמקי הוויתנו, נחוש בצורה הכי פנימית, טבעית ואמתית את סוד האהבה הנצחית שאוהב אותנו הקב"ה. זהו הסוד של מגילת אסתר. נכנס יין יצא סוד. בהצלחה!!

יצחק שחור

מתוך "פרהסיא" - כתב העת של "נפש יהודי".

פורים שמח!!
צוות נפש יהודי

